

Ortaokul ve Lise Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumlarının İncelenmesi

Emre Caner YAPICI^{1*}

Aytekin ALPULLU¹

Yusup MAMETKULYYEV²

¹ Marmara Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, İSTANBUL

² Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, ANKARA

 DOI: 10.31680/gaunjs.1082535

Orijinal Makale / Original Article

Geliş Tarihi / Received: 11.01.2022

Kabul Tarihi / Accepted: 13.03.2022

Yayın Tarihi / Published: 24.03.2022

Öz

Bu çalışmanın amacı; Batum Türk Okulu'nda eğitim-öğretim gören Ortaokul ve Lisede ye alan bireylerin, spora karşı ilgi durumlarının çeşitli demografik özellikler bakımından araştırılmasıdır. Bu doğrultuda araştırmaya 95 Kadın ve 97 Erkek, toplam 192 öğrenci gönüllü olarak katılmıştır. Batum Türk Okulu'nda yer alan öğrencilerin spora karşı tutumlarını belirlemek için öğrencilere Şentürk (2014), tarafından geliştirilmiş "Spora Yönelik Tutum Ölçeği" (SYTÖ), yüz yüze görüşme tekniği ile uygulanmıştır. Yapılan analizler neticesinde bulguların normal dağılım gösterdiği belirlenmiş ve parametrik testler uygulanmıştır. Bulguların incelenmesinde ikili grupların karşılaştırılmalarında Bağımsız örneklem t testi, ikiden fazla grupların değerlendirilmesinde ise varyans analiz testi kullanılmıştır. Farklılaşan gruplarda, farklılaşmanın hangi gruplardan kaynaklandığını tespit etmek için ise Post-hoc testlerinden çoklu karşılaştırma Tukey testi kullanılmıştır. Spora yönelik tutum ölçeğine öğrencilerin vermiş olduğu cevaplar JASP 9.0.2.0 versiyon programı ile analiz edilmiş ve sonuçlar yorumlanmıştır. Cinsiyet değişkeni ile SYTÖ arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark tespit edilememiştir. Elde edilen sonucu yurtdışında eğitim-öğretim hayatına devam eden öğrencilerin cinsiyetten bağımsız olarak etkinliklere ihtiyaç duyması ile açıklayabiliriz. Günlük internet kullanımı değişkeni ile spora yönelik tutum incelendiğinde ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Bu çalışmada öğrencilerin spora yönelik tutum ölçeğine vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde iyi derecede bir tutum sergiledikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Spor, Tutum, Rekreasyon, Ortaokul ve Lise Öğrencileri

Investigation of Secondary and High School Students' Attitudes Towards Sports

Abstract

The aim of this study; The aim of this study is to examine the attitudes of secondary and high school students studying in Batumi Turkish School towards sports in terms of various variables. In this direction, 95 female and 97 male, totally 192 students participated in the study voluntarily. In order to determine the attitudes of the students in Batumi Turkish School towards sports, the "Attitude Scale Towards Sports" (SYTS), developed by Şentürk (2014), was applied to the students by face-to-face interview technique. As a result of the analysis, it was determined that the data showed normal distribution and parametric tests were applied. In the analysis of the data, independent samples t-test was used in the comparison of the paired groups, and the variance analysis test was used in the evaluation of more than two groups. In differentiating groups, the multiple comparison Tukey test, one of the Post-hoc tests, was used to determine from which groups the differentiation originated. The answers given by the students to the attitude scale towards sports were analyzed with the JASP 9.0.2.0 version program and the results were interpreted. There was no statistically significant difference between the gender variable and the HLTS. We can explain the result obtained by the fact that students who continue their education abroad need activities regardless of gender. When the daily internet usage variable and the attitude towards sports were examined, a statistically significant difference was found ($p<0.05$). In this study, when the answers given by the students to the attitude scale towards sports were examined, it was determined that they exhibited a good attitude.

Keywords: Sports, Attitude, Recreation, Secondary and High School Students

Giriş

Özellikle fiziksel, sosyal ve zihinsel olarak gelişme çağında olan ortaokul ve lise öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının ne yönde gelişim gösterdiği büyük bir önem arz etmektedir. Spor, yeni yetişen neslin sağlığı için önemli bir araç haline gelmiştir.

Spor, fiziksel kültürün ayrılmaz bir parçasıdır. Aynı zamanda spor bir kişinin potansiyel yeteneklerinin karşılaştırıldığı ve değerlendirildiği süreçte, rekabetçi aktivitenin kullanımına ve bunun için hazırlanmasına dayanan bir beden eğitimi aracı ve yöntemidir (Lubisheva, 2001). Günümüzde spor, toplum yaşamının tüm aşamalarına nüfuz ederek, toplum yaşamının ana alanları üzerinde büyük bir etkiye sahiptir. Spor, kişinin toplumdaki konumunu etkilemenin yanı sıra etik değerleri ve insanların yaşam tarzını şekillendirmektedir (Cheryasova ve Onishuk, 2018). Genel olarak spor tanımları ele alınarak incelendiğinde bireylerin hayatında olumlu etkilere yol açan insanların gelişimine katkıda bulunan önemli bir araç olarak nitelendirilebilir (Ekici ve ark., 2011).

Genel olarak toplumun “Spor Faaliyeti” şeklinde tanımlanan fiziksel aktivite, gündelik sürdürülen yaşamda vücut sistemlerinin hareketi sonucu ortaya çıkan enerjinin harcanması ile gerçekleşen, solunum ve kalbin çalışma performansının gelişmesi ile değişik şiddet ve yorgunluklara neden olan gün içerisinde yapılan aktivitelerin, oyunların ve egzersizlerin tümü olmanın yanı sıra (Baltacı ve Düzgün, 2008) kişinin fiziksel gelişimini ve sağlığını güçlendirmek amacıyla bir sosyal aktivite alanı olan kültürün özel bir parçası olarak kabul edilir (Melnikova ve Treskin, 2013). Bu noktada; insanın hem fizyolojik hem de psikolojik açıdan gelişmesinin önemli bir parçası olarak öngörülen fiziksel aktivitelerin bireylere katkı sağlamasının en önemli aşamalarından birisinin spora yönelik olumlu tutum geliştirilmesi olduğunu söyleyebiliriz (Yetim, 2014).

Tutumlar, insan yaşamında yer alan önemli kavramlardan biridir. Tutum direkt ölçülebilen bir kavram olarak yer almamaktadır, fakat kişinin davranış biçimleri üzerinden dolaylı yünden ölçülmesi mümkündür (Öztürk ve ark., 2017). Tutum kavramı, insanların yaşadığı hayatta öğrenme ve deneyimler sonucunda oluşan, bireyin davranışına ve karar verme sürecine bağlı bilişsel, duyuşsal ve davranışsal olarak üçe ayrılmaktadır (Ajzen, 2005). Bu doğrultuda; spora yönelik tutumun erken yaşta oluşması ile birlikte belirli aktivitelere karşı olumlu veya olumsuz tutum olarak yansımaları kaçınılmaz bir gerçektir. Teknolojik gelişmeler ve değişimler, 21. Yüzyılda çok hızlı bir şekilde meydana gelmiştir. Çok üst seviyede rekabet özellikle bilgi

teknolojileri alanında yaşanmıştır (Yılgin, Öztürk ve ark., 2018). Teknolojideki bu gelişim ve değişim insanoğlunun yaşamında da olumlu ve olumsuz değişikliklere yol açmıştır bunlardan biri de bireylerin spora yönelik tutumları üzerindedir. Spora yönelik tutumun ilk oluştuğu yerlerden biri okullar olarak görülmektedir. Bulduğumuz çağda bireyler fırsat bulduklarında sahip oldukları serbest zamanlarını çeşitli aktiviteler ile değerlendirmektedirler. Spora yönelik olumlu tutum sergileyen bireyler; Alpulu ve Yılgin (2019), tarafından zamanın iyi planlanması ve değerlendirilmesi gereken zamanın, bireylerin gönüllü istekleri doğrultusunda oyun, eğlence ve buna benzer aktiviteler ile kendisini geliştirmek için ve özgürce kullanabileceği zaman dilimi olarak ifade ettiği serbest zamanlarında mutlaka spor ile ilgilenirler.

Yapılan çalışmada eski Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB) ülkelerinden biri olan ve SSCB'nin dağılmasından sonra 31 Mart 1991 yılında bağımsızlığını kazanan, 4,5 milyon nüfusa sahip olan Gürcistan'ın (Ekici, 2019) başkenti Batum'da bulunan, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı'na ve Türkiye Millî Eğitim Bakanlığına bağlı Batum Türk okulunda eğitim öğretim hayatına devam eden Türk öğrencilerin spora yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından ne düzeyde olduğu incelenmiştir. Bu şekilde farklı bir kültür içerisinde yaşayan veya yetişen öğrencilerin spora yönelik tutumları ortaya çıkarılmaya ve literatüre katkı sağlanmaya çalışılmıştır.

Alan yazın incelendiğinde özellikle Türkiye'de yer alan ortaokul ve lise öğrencilerinin spora yönelik tutumlarını inceleyen birçok çalışmaya rastlanmıştır (Yanık ve Çamlıyer, 2015; Keskin ve ark., 2016; Gökdağ ve ark., 2019; Yıldırım ve ark., 2018; Aktaş ve Mirzeoğlu, 2009; Yıldız ve ark., 2019; Çelik ve Pular, 2011; Başkonuş, 2020; Cengiz ve ark., 2018; Deliceoğlu, 2017; Çelik ve ark., 2018). Fakat yurt dışında yer alan Türkiye Cumhuriyeti'ne bağlı Türk okullarında eğitim gören Türk öğrencilerinin spora yönelik tutumlarını inceleyen çalışmalara rastlanmamıştır. Bu bakımdan yapılan çalışma farklı bir kültür ve farklı bir ülke içerisinde eğitim hayatına devam eden Türk vatandaşı öğrencilerin, spora yönelik tutumlarını betimlemesi yönüyle alan yazına katkı sağlayacaktır.

Yapılan çalışma ile Batum Türk okulunda eğitim-öğretimine devam eden öğrencilerin cinsiyetleri, öğrenim kademeleri, günlük internet kullanımları gibi değişkenler ile spora yönelik tutumları arasındaki ilişki incelenmiştir.

Yöntem

Evren ve Örneklem

Araştırma evrenini 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Gürcistan- Batum'da Batum Başkonsolosluğu bünyesindeki Batum Türk Okulu'nda eğitim alan 350 ortaokul ve lise öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışmanın örnekleme ise Batum Türk Okulu'nda eğitim-öğretime devam eden 95 kadın ve 97 erkek toplam 192 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem büyüklüğünün tespitinde farklı evrenler için kabul edilebilir asgari örneklem büyüklükleri tablosu dikkate alınmıştır (Gürbüz ve Şahin, 2018). Örneklemin seçiminde olasılıklı olmayan örnekleme tekniklerinden kolayda örnekleme tekniği seçilmiştir. Rastgele ya da optimal örneklem olarak da isimlendirilen kolayda örnekleme tekniğinde araştırmacı, çalışması için gerekli gördüğü büyüklükteki örneklem sayısını yakalayana kadar en rahat veya ulaşılabilir deneklerden veri toplamaya çalışır (Gürbüz ve Şahin, 2018). Ortaokul ve lise sınıflarında bulunan erkek ve kadın öğrenciler ile yüz yüze görüşme tekniği ile gönüllülük esasına göre, kendilerinden, ailelerinden ve Gürcistan eğitim müşavirliğinden alınan izinler neticesinde çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Araştırmada tarama modellerinden olan ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel taramada genellikle iki ya da daha fazla değişken arasındaki ilişkiler ortaya çıkarılmaya çalışılır (Gürbüz ve Şahin, 2018).

Veri Toplama Araçları

Spora Yönelik Tutum Ölçeği (SYTÖ)

Araştırma verilerini elde etmek için Cinsiyet, okul kademesi, günlük internet kullanımı, beden eğitimi ders saatleri yeterli mi? Sorusuna verilen cevaplar, kilo ve boy bilgileri, kişisel bilgiler formu aracılığıyla toplanmıştır. Bireylerin spora yönelik tutumlarını tespit etmek için ise 3 boyut (spora ilgi duyma, sporla yaşama, aktif spor yapma) ve 25 maddeden meydana gelen "Spora Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır (Şentürk, 2014). SYTÖ 5'li likert tipi bir ölçek olup ölçeklere verilen cevaplar 1 ile 5 arasında değişmektedir.

Veri Toplama

Verilerin toplanmasında kullanılan ölçek, Gürcistan Başkonsolosluğuna bağlı Batum Türk Okulu'ndaki öğrenciler ile yüz yüze görüşülerek uygulanmıştır. Ölçek uygulanmadan önce Gürcistan eğitim müşavirliğinden, okul müdürlüğünden ve öğrencilerin ailelerinden gerekli izinler alınmış ve ölçek, gönüllü olan öğrencilere uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada kullanılan “SYTÖ” ne verilen cevapların tutarlılığı cronbach alpha (α) ile sonuçlandırılmıştır. Spora yönelik tutum ölçeğinin toplam puanının cronbach alpha (α) puanı $\alpha=0,918$ olarak belirlenmiştir. Cinsiyet, okul kademesi, günlük internet kullanımları, beden eğitimi ders saatleri sizce yeterli midir? Sorusuna verilen cevaplar, boy ve kilo bilgisi demografik değişkenler olarak kullanılmıştır. Bulunan sonuçların normal dağılıma sahip olduğu belirlenmiştir (Tablo.2). Buna göre; iki kategorinin ilişkisine bakılmasında bağımsız örneklem t testi, iki veya fazla kategorinin değerlendirilmesinde varyans analizi testi kullanılmıştır. Gruplar arasındaki farklılaşmanın ne yönde olduğunu tespit etmek için Post-hoc testlerinden Tukey çoklu karşılaştırmalar testinden yararlanılmıştır. İncelemeler, JASP 0.9.2.0 programında gerçekleştirilmiş ve çalışmada anlamlılık seviyesi $p<0,05$ olarak uygulanmıştır.

Bulgular

Çalışmadan elde edilen sonuçlar ve bu sonuçların istatistiksel analizleri aşağıda tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 1. Demografik Değişkenlerin Dağılım Tablosu

Değişkenler		F	%
Cinsiyet	Kadın	95	49,5
	Erkek	97	50,5
	Toplam	192	100
Kademe	Ortaokul	86	44,8
	Lise	106	55,2
	Toplam	192	100
Günlük İnternet Kullanımı	Hiç Kullanmıyorum	18	9,4
	0-180 dk.	86	44,8
	181-300 dk.	46	24,0
	301 dk. Ve daha fazla	41	21,4
	Toplam	191	99,5
Beden eğ. Ders saati sizce yeterli midir?	Evet	51	26,6
	Hayır	141	73,4
	Toplam	192	100
Kilo	24-50 kg	78	40,6
	51-75 kg	94	49,0
	76-100 kg	18	9,4
	101-110 kg	2	1,0
	Toplam	192	100
Boy (cm)	119-140 cm	15	7,8
	141-160 cm	62	32,3
	161-180 cm	107	55,7
	181-203 cm	8	4,2
	Toplam	192	100

Araştırmaya dahil olan bireylerin %50,5'i Erkek, %49,5'i Kadın bireylerden oluşmaktadır. Öğrenim kademelerinin dağılımları incelendiğinde %44,8'i Ortaokul öğrencilerinden, %55,2'si Lise öğrencilerinden oluştuğu tespit edilmektedir. Öğrencilerin günlük internet kullarımlarına bakıldığında %9,4'ü hiç kullanmıyorum, %44,8'i 0-180 dk., %24'ü 181-300 dk., %21,4'ü 301 dk ve daha fazla günlük internet kullandıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların beden eğitimi haftalık ders saatleri sizce yeterli midir? Sorusuna vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde %26,6'sı evet, %73,4'ü hayır cevaplarını verdikleri tespit edilmiştir.

Katılımcıların kilo bilgileri incelendiğinde %40,6'sının 24-50 kg, %49'unun 51-75 kg, %9,4'ünün 76-100 kg, %1'inin 101-110 kg arasında olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların boy bilgileri incelendiğinde %7,8'inin 119-140 cm, %32,3'ünün 141-160 cm, %55,7'sinin 161-180 cm ve %4,2'sinin 181-203 cm arası kategorilerde olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların spora yönelik tutum ölçeğine vermiş oldukları cevapların puanları incelendiğinde katılımcıların %1,6'sı Düşük, %17,2'si orta, %51'i iyi, %30,2'si çok iyi kategorilerinde olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 2. SYTÖ ortalama puan ve alt boyutlarının dağılımı

	Madde	N	Ort.	Ss	Çarpıklık	Basıklık	Min.	Maks.
Spora ilgi duyma	13	192	3,68	0,67	-0,60	0,97	1,31	5,00
Sporla yaşama	6	192	3,72	0,72	-0,49	-0,02	1,50	5,00
Aktif spor yapma	6	192	3,46	0,83	-0,19	-0,31	1,0	5,00
SYTÖ	25	192	3,62	0,67	-0,45	0,65	1,36	5,00

Ölçekteki seçeneklerin yorumlanmasında kullanılacak derecelendirme ölçekleri= çok kötü düzey:1,00-1,79; kötü düzey:1,80-2,59; orta düzey:2,60-3,39; iyi düzey:3,40-4,19; çok iyi düzey: 4,20-5,00 (Varol, Varol, ve ark. , 2017)

Tablo.2 incelendiğinde; spora yönelik tutum ölçeği alt boyutlarından sporla yaşama alt boyutunda katılımcıları ortalama en yüksek puana sahip olduğu tespit edilmiştir ($x=3,72$). Katılımcıların, spora yönelik tutum ölçeğine vermiş olduğu cevapların ortalamasına bakıldığında da spora yönelik olumlu bir tutuma sahip oldukları tespit edilmiştir ($x=3,62$).

Tablo 3. Öğrencilerin cinsiyetleri ile SYTÖ alt boyut skorlarının t testi sonuçları

Bağımsız Örneklem t Testi								
	Cinsiyet	N	Ort. (x)	Ss (SD)	t	P	Etki	Büyüklüğü
Spora İlgili Duyma	Erkek	95	3,77	0,72	1,783	*0,07	**0,01	
	Kadın	97	3,60	0,61				
	Toplam	192						
Bağımsız Örneklem t Testi								
	Cinsiyet	N	Ort. (x)	Ss (SD)	t	P	Etki	Büyüklüğü
Sporla Yaşama	Erkek	95	3,82	0,74	1,912	*0,57	**0,09	
	Kadın	97	3,62	0,69				
	Toplam	192						
Bağımsız Örneklem t Testi								
	Cinsiyet	N	Ort. (x)	Ss (SD)	t	P	Etki	Büyüklüğü
Aktif Spor Yapma	Erkek	95	3,58	0,83	1,962	*0,51	**0,20	
	Kadın	97	3,34	0,81				
	Toplam	192						

(P<0,05) *Independent samples t test, : **Cohen's D. effect size.(0.1=Small effect, 0.3= Medium effect. 0.5=Large effect.)

Tablo 3. incelendiğinde erkek ve kadın öğrencilerin, spora yönelik tutum ölçeğinin üç faktörde de cinsiyet yönünden anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p<0,05$).

Tablo 4. Öğrencilerin Okul kademelerinin SYTÖ toplam puanlarına göre t testi sonuçları

Bağımsız Örneklem t Testi								
	Okul	N	Ort. (x)	Ss (SD)	t	P	Etki	Büyüklüğü
Spora Yönelik Tutum Ölçeği Toplam Puanları	Kademesi				0,190	*0,84	**0,01	
	Ortaokul	86	3,65	0,77				
	Lise	106	3,63	0,57				
Toplam		192						

(P<0,05) *Independent samples t test, : **Cohen's D. effect size.(0.1=Small effect, 0.3= Medium effect. 0.5=Large effect.)

Araştırmaya katılan öğrencilerin bağımsız gruplar t test sonuçları incelendiğinde spora tutumları ile okul kademeleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($p<0,05$). Ortaokul öğrencilerinin spora yönelik tutum düzeyi (x : 3,65), kız öğrencilerden (x : 3,63) daha fazla olduğu belirlenmiştir. Okul kademelerine göre aralarındaki farkın etki büyüklüğü incelendiğinde ise küçük bir etki büyüklüğü saptanmıştır (0.1=small effect).

Tablo 5. Öğrencilerin Beden eğitimi haftalık ders saatleri sizce yeterli midir? Sorusuna verdikleri cevaplar (Evet-Hayır) ile SYTÖ toplam puanlarına göre t testi sonuçları

Bağımsız Örneklem t Testi								
Spora Yönelik Tutum Ölçeği Toplam Puanı	Beden eğitimi ders saatleri	N	Ort. (x)	Ss (SD)	t	P	Etki Büyüklüğü	
	Evet	51	3,59	0,72				
	Hayır	141	3,65	0,65	-0,518	*0,60	**0,01	
Toplam		192						

(P<0,05) *Independent samples t test, : **Cohen's D. effect size.(0.1=Small effect, 0.3= Medium effect. 0.5=Large effect)

Araştırmaya katılan öğrencilerin bağımsız gruplar t testi sonuçları incelendiğinde beden eğitimi haftalık ders saatleri sizce yeterli midir? Sorusuna verdikleri cevaplar ile spor tutum puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p<0,05$). Evet cevabı veren öğrencilerin spora yönelik tutum düzeyi (x : 3,59), Hayır cevabı veren öğrencilerden (x : 3,65) daha düşük olduğu belirlenmiştir. Beden eğitimi ders saatleri sizce yeterli midir? Sorusuna vermiş oldukları cevaplara göre aralarındaki farkın etki büyüklüğü incelendiğinde ise küçük bir etki büyüklüğü saptanmıştır (0.1=smalleffect).

Tablo 6. SYTÖ alt boyut skorlarının günlük internet kullanımına göre Anova testi

Spora İlgili Duyma								
Günlük int. kul.	N	Ort.(x)	Ss	Ort.	F	Df	P	Etki Büyü.
Hiç	18	4,06	0,57					
0-180 dk	86	3,70	0,69					
181-300 dk.	46	3,66	0,53	1,327	2,981	3	*0,03	**0,046
301 dk ve üstü	41	3,50	0,76					
Toplam	191	3,68	0,67					

Sporla Yaşama								
Günlük int. kul.(dk)	N	Ort.(x)	Ss	Ort.	F	Df	P	Etki Büyü.
Hiç	18	4,17	0,57					
0-180 dk.	86	3,74	0,75					
181-300 dk.	46	3,65	0,69	1,74	3,412	3	0,01	0,052
301 dk ve üstü	41	3,54	0,70					
Toplam	191	3,72	0,72					

Aktif Spor Yapma								
Günlük int. kul. (dk)	N	Ort.(x)	Ss	Ort.	F	Df	P	Etki Büyü.
Hiç	18	4,00	0,72					
0-180 dk.	86	3,49	0,86					
181-300 dk.	46	3,36	0,66	2,422	3,636	3	0,04	0,055
301 dk ve üstü	41	3,28	0,89					
Toplam	191	3,46	0,83					

(P<0,05) *One way Anova, : **Cohen's D. effect size.(0.1=Small effect, 0.3= Medium effect. 0.5=Large effect.)

Anova test sonuçlarına göre (Tablo-6); Batum Türk Okulunda okuyan öğrencilerin SYTÖ alt boyutlarından aldığı skorlar ile günlük internet kullanım saatleri değişkeni arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık vardır ($p < 0,05$). Bu farkın boyutunu tespit etmek için yapılan etki boyutu analizinde ise küçük bir etki büyüklüğü tespit edilmiştir ($0.1 = \text{small effect}$).

Tablo 7. SYTÖ toplam skorlarının günlük internet kullanımına göre yapılan Anova testi sonuçları.

SYTÖ Toplam Puan (dk)									
Günlük intr. kull.	N	Ort.(x)	Ss	Ort.	F	Df	P	Etki Büy.	
Hiç	18	4,07	0,57						
0-180 dk.	86	3,66	0,69						
181-300 dk.	46	3,59	0,53	1,642	3,783	3	0,01	0,057	
301 dk ve üstü	41	3,45	0,72						
Toplam	191	3,64	0,67						

($P < 0,05$) *One way Anova, : **Cohen's D. effect size.(0.1=Small effect, 0.3= Medium effect. 0.5=Large effect.)

Tablo 7' ye göre katılımcılardan elde edilen verilerin analizi incelendiğinde; spora yönelik tutum ölçeği toplam puanlarının, günlük internet kullanımı ile arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($P < 0,05$).

Tablo 8. Çalışmaya katılan öğrencilerin SYTÖ Toplam puanlarının, öğrencilerin günlük internet kullanma kategorileri yönünden farklılaşma düzeylerinin Post-hoc Tukey sonuçları

		Günlük internet Kullanım (dk)	Ortalamalar farkı (I-J)	Std. H.	P
Hiç Kullanmıyorum	0-180 dk.		,41638	,17077	0,074
	181-300 dk.		,48473	,18317	0,043
	301 dk ve fazlası		,61827*	,18629	0,006*
		Günlük internet Kullanım (dk)	Ortalamalar farkı (I-J)	Std. H	P
0-180 dk.	Hiç Kullanmıyorum		-,41638	,17077	0,074
	181-300 dk.		-,06835	,12035	0,941
	301 dk ve fazlası		,20188	,12504	0,373
		Günlük internet Kullanım (dk)	Ortalamalar farkı (I-J)	Std. H	P
181-300 dk.	Hiç Kullanmıyorum		-,48473	,18317	0,43
	0-180 dk.		-,06835	,12035	0,941
	301 dk ve fazlası		,13353	,14151	0,781

Tablo 8. incelendiğinde günlük olarak interneti hiç ya da çok az kullanan öğrencilerin diğer kategorilerden belirgin bir şekilde ayrıştığı tespit edilmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Yapılan çalışmada ulaşılan bulgular cinsiyet değişkenine göre araştırıldığında; erkek ve kadın öğrenciler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı

bulunmuştur ($p<0,05$). Alan yazın incelendiğinde yapılan çalışmayı destekler nitelikte birçok çalışma mevcuttur. Göksel ve ark., (2017), Atalay (2016), Koçak ve ark. (2015) Göksel ve Caz (2016) ise yapmış olduğu çalışmalarda cinsiyet ile spora tutumu ilişkisine bakıldığında; istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunamamış olup yapılan çalışmayı destekler niteliktedir. Cinsiyet değişkeni ile spora yönelik tutuma ilişkin literatürde farklı sonuçların bulunması, çalışmaların farklı kurumlarda ve farklı gruplar üzerinde yapılmış olmasıyla açıklanabilir. Ayrıca çalışmaların yapıldığı kuruluşların öğrencilerine farklı düzeylerde kolaylıklar sağlamasının öğrencilerin tutumları üzerinde etkili olabileceği düşünülmektedir.

Alan yazın incelendiğinde yapılan çalışmanın aksine; Yapıcı (2021)'in Z Kuşağında Yer Alan Ortaokul Öğrencileri hakkındaki araştırması neticesinde; erkek öğrencilerin kadın öğrencilere oranla daha yüksek spora yönelik tutum puanına sahip olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Ayrıca; Varol (2017), Varol ve Gökdağ (2016), Koçak (2014), Abdurahimoğlu, Singh ve Devi (2013), Milanović Z. ve ark. (2013), Tomik, Olex Zarychta ve Mynarski (2012), Türkmen, ile Blacklock, Rhodes ve Brown (2007) çalışmalarında cinsiyet değişkenine göre spora yönelik tutum incelendiğinde; erkeklerin, kadınlara oranla daha iyi bir derecede spora yönelik tutum puanına sahip olduğu tespit edilmiş olup yapılan çalışma ile farklılık göstermektedir.

Yapılan çalışmada elde edilen bulgular okul kademesi değişkenine göre incelendiğinde; lise kademesinin ortaokul kademesine oranla daha yüksek spora yönelik olumlu tutum içerisinde olduğu tespit edilmiştir. Çalışmadan elde edilen bulgular değerlendirildiğinde, lise düzeyine gelmiş bireylerin kendilerini gerçekleştirmeye ve vücutlarına önem vermeye başlamasının spora yönelik daha fazla olumlu tutum içerisinde olmalarının sebebi olduğu düşünülmektedir. Alanyazın incelendiğinde yapılan çalışmanın aksine; Prochaska ve diğerleri (2003), Biddle ve Mutrie (2001), Biddle ve Chatzisarantis (1999), Biddle ve Goudas (1996), Portman (1995), Butcher ve Hall (1983), Schempp ve diğerleri (1983), Wersch ve diğerleri (1992) ise; müfredatın aynı kalmasından ve öğrencilerin her sene aynı müfredatla ders görmesinden dolayı sınıf düzeyinin arttığı durumlarda beden eğitimi ve spor dersine ilginin azaldığı sonucuna ulaşmışlardır. Gürbüz (2011)'in; 6., 7. ve 8. sınıf düzeylerindeki öğrenciler üzerinde yapmış olduğu çalışmada ise 7. sınıf öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının diğer sınıf kademelerinden daha fazla olduğunu tespit etmiştir. Yapılan çalışmada elde edilen bulgular günlük internet kullanımı faktörü açısından araştırıldığında; sonuçlar arasında anlamlı fark

bulunmuştur. Günde 0-180 dk internet kullanan öğrencilerin spora yönelik tutumları diğerlerine göre daha fazla iken, 181-300 ve 301+ kullanan öğrencilerin tutumlarının diğer gruptan daha az olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bulguların; interneti az kullanan bireylerin kendilerine daha fazla vakit ayırmaları ve sosyal hayata daha fazla vakit ayırdıkları olduğu düşünülmektedir. Yıldırım ve ark., (2018)'in lise öğrencileri üzerinde yapmış olduğu çalışmada ise günlük internet kullanımı arttıkça spora yönelik tutumun azaldığı yönünde bir sonuç bulunmuş olup bu çalışmayı destekler niteliktedir. Ancak yapılan alan yazın taramasında Göksel ve ark., (2017)'in, ise yaptığı çalışmada sosyal medyayı aktif kullanan öğrencilerin spora daha fazla yönelim gösterdikleri sonucuna ulaşmış ve elde edilen bu bulgu çalışmamızın tersi yönünde sonuç göstermiştir.

Boy ve kilo ile ilgili alan yazın çalışmasının olmaması, benzer özellikleri barındıran VKİ (vücut kitle indeksi) değişkeni ile yapılan çalışmalar ile yapılan çalışmayı tartışmamız gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Alan yazın incelendiğinde; Yapıcı (2021)'in ortaokul öğrencileri üzerinde yapmış olduğu tez çalışmasında; spora yönelik tutum ölçeği alt boyutları ile vücut kitle indeksi değişkeni karşılaştırılmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına bakıldığında; SYTÖ alt boyutlarından olan spora ilgi duyma ile vücut kitle indeksi sınıflamaları (kilolu, normal, zayıf) arasında herhangi bir anlamlı farklılık bulunmamıştır. Aktif spor yapma ve sporla yaşama alt boyutları ile beden kitle indeksi (BKİ) kategorileri arasında ise istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunmuştur. Ayrıca Kalfa (2009) da dış hekimliği fakültesinde okuyan öğrenciler üzerine bir araştırma yapmış ve vki ile spora yönelik tutum arasında anlamlı bir farklılığa ulaşamadığı saptanmıştır.

Kaynaklar

- Ajzen, İ. 2005. *Attitudes, Personality, And Behavior*. London: McGraw-Hill Education.
- Aktaş, İ. P., Mirzeoğlu, D. 2009. İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin Öğrenme Stillerinin Okul Başarılarına ve Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(1), 1-8.
- Aytekin , A., Ahmet, Y. 2019. Leisure Time Management In Marmara University and Kilis 7 Aralık University Students Training In Sports Sciences. *Türk Spor ve Egzersiz Dergisi*, 21(1), 122-128.
- Baltacı, G., Düzgün, İ. 2008. Adolesan ve Egzersiz. *Sağlık Bakanlığı Yayın(730)*.
- Başkonuş, T. 2020. Ortaöğretim Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi (Kırşehir İli Örneği). *Ahi Evran Üniversitesi*

Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(2), 365-376.

- Biddle, S., Chatzisarantis, N. 1999. Predicting Physical Activity Intentions Using Goal Perspectives and Self-determination Theory Approaches. *European Psychologist*, 4(2), 83–89.
- Biddle, S., Goudas, M. 1996. Analysis of Children's Physical Activity and its Association with Adult Encouragement and Social Cognitive Variables. *Journal of School Health*, 66(2), 75-78.
- Biddle, S., Mutrie, N. 2001. Psychology Of Physical Activity: Determinants, Well-being and Interventions. *Routledge*.
- Blacklock, R., Rhodes, R., Brown, S. 2007. Relationship Between Regular Walking, Physical Activity, and Health-related Quality Of Life. *Journal of Physical Activity and Health*, 4(2), 52-132.
- Butcher, J. 1983. Socialization of adolescent girls into physical activity. *Adolescence*, 18(72), 753.
- Cengiz, Ö., Kılıç, M. A., Soylu, Y. 2018. Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Sosyal Bilimler Akademi Dergisi*, 1(2), 141-149.
- Cheryasova, O. Y., Onishuk, M. A. 2018. Физическая Культура и Спорт в Жизни Современного Общества (Modern Toplumun Hayatında Fiziksel Kültür ve Spor). *Genç Bilimci Dergisi*, 48(234), 332-336.
- Çelik, Z., Pulur, A. 2011. Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutumları. *Van Yüzüncüyıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8, 115-121.
- Deliceoğlu, G. 2017. Orta Öğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(1), 29-37.
- Ajzen, İ. 2005. *Attitudes, Personality, And Behavior*. London: McGraw-Hill Education.
- Aktaş, İ. P., Mirzeoğlu, D. 2009. İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin Öğrenme Stilllerinin Okul Başarılarına ve Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(1), 1-8.
- Aytekin , A., Ahmet, Y. 2019. Leisure Time Management In Marmara University and Kilis 7 Aralık University Students Training In Sports Sciences. *Türk Spor ve Egzersiz Dergisi*, 21(1), 122-128.
- Baltacı, G., Düzgün, İ. 2008. Adolesan ve Egzersiz. *Sağlık Bakanlığı Yayın(730)*.
- Başkonuş, T. 2020. Ortaöğretim Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumlarının Bazı

- Değişkenlere Göre İncelenmesi (Kırşehir İli Örneği). *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 365-376.
- Biddle, S., Chatzisarantis, N. 1999. Predicting Physical Activity Intentions Using Goal Perspectives and Self-determination Theory Approaches. *European Psychologist*, 4(2), 83-89.
- Biddle, S., Goudas, M. 1996. Analysis of Children's Physical Activity and its Association with Adult Encouragement and Social Cognitive Variables. *Journal of School Health*, 66(2), 75-78.
- Biddle, S., Mutrie, N. 2001. Psychology Of Physical Activity: Determinants, Well-being and Interventions. *Routledge*.
- Blacklock, R., Rhodes, R., Brown, S. 2007. Relationship Between Regular Walking, Physical Activity, and Health-related Quality Of Life. *Journal of Physical Activity and Health*, 4(2), 52-132.
- Butcher, J. 1983. Socialization of adolescent girls into physical activity. *Adolescence*, 18(72), 753.
- Cengiz, Ö., Kılıç, M. A., Soylu, Y. 2018. Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Sosyal Bilimler Akademi Dergisi*, 1(2), 141-149.
- Cheryasova, O. Y., Onishuk, M. A. 2018. Физическая Культура и Спорт в Жизни Современного Общества (Modern Toplumun Hayatında Fiziksel Kültür ve Spor). *Genç Bilimci Dergisi*, 48(234), 332-336.
- Çelik, Z., Pular, A. 2011. Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutumları. *Van Yüzüncüyıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8, 115-121.
- Deliceoğlu, G. 2017. Orta Öğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(1), 29-37.
- Ekici, S., Çolakoğlu, T., Bayraktar, A. 2011. Dağcılık Sporuyla Uğraşan Bireylerin Bu Spora Yönelme Nedenleri Üzerine Bir Araştırma. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(2), 110-119.
- Ekici, Y. 2019. Gürcistan'ın Bağımsızlığını Kazanması İle Birlikte Transkafkasya'da Türk-Gürcü İlişkilerinde Yaşanan Gelişmeler (1918-1920). *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 29(1), 477-490.
- Gökdağ, M., Türkmen, M., Akyüz, H. 2019. Okul Yöneticilerinin Spora Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi (Bartın Örneği). *International Journal of*

Contemporary Educational Studies (IntJCES), 5(2), 200-219.

- Göksel, A. G., Caz, Ç., Yazıcı, Ö. F., İkizler, H. C. 2016. Farklı Bölümlerdeki Öğrencilerin Spora Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 123-134.
- Gürbüz, A. 2011. İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi (Muğla il örneği), Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Doç. Dr. Hüseyin ÖZKAN).
- Gürbüz, S., Şahin, F. 2015. *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. İstanbul: Seçkin Yayıncılık.
- Keskin, N., Öncü, E., Küçük, K. S. 2016. Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum ve Öz-Yeterlilikleri. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(1), 93-107.
- Koçak, F. 2014. Üniversite Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumları: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(1), 59 - 69.
- Lubisheva, L. I. 2001. *Социология Физической Культуры и Спорта (Fiziksel Kültür ve Spor Sosyolojisi)*. Moskova: Akademiya.
- Melnikova, N. Y., Treskin, A. V. 2013. *История Физической Культуры и Спорта (Fizik Kültür ve Spor Tarihi)*. Moskova: SSCB Beden Eğitimi ve Spor Yayını.
- Milanović, Z., Sporiš, G., Trajković, N., Vračan, D., Andrijašević, M., Pantelić, S., Baić, M. 2013. Attitudes Towards Exercise and the Physical Exercise Habits of University of Zagreb Students. *Journal Annales Kinesiologiae*, 4(1), 57-70.
- Öztürk, H., Yılgin, A., Peksayılır, G., Öztürk, Z. Y. 2017. Attitudes Of Parents To Children's Participation In Physical Education Classes. *European Journal of Physical Education and Sport Science*, 3(11).
- Portman, P. 1995. Who is having fun in physical education classes? Experiences of sixth-grade students in elementary and middle schools. *Journal of Teaching In Physical Education*, 14(4), 445-53.
- Prochaska, J. J., Sallis, J. F., Slymen, D. J., McKenzie, T. L. 2003. A Longitudinal Study of Children's Enjoyment Of Physical Education. *Pediatric Exercise Science*, 15(2), 170-178.
- Schempp, P. G., Cheffers, J. T., Zaichkowsky, L. D. 1983. Influence of decision-making on attitudes, creativity, motor skills and self-concept in elementary

- children. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 54(2), 183-189.
- Singh, R., Devi, K. 2013. Attitude Of Higher Secondary Level Student Towards Games and Sports. *International Journal of Physical Education, Fitness and Sports*, 2(4), 80-85.
- Tomik, R., Olex-Zarychta, D., Mynarski, W. 2012. Social Values Of Sport Participation and Their Significance For Youth Attitudes Towards Physical Education And Sport. *Studies in Physical Culture and Tourism*, 19(2), 99-104.
- Türkmen, M., Abdurahimoğlu, Y., Varol, S., Gökdağ, M. 2016. İslami İlimler Fakültesi Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumlarının İncelenmesi (Bartın Üniversitesi Örneği). *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 48 - 59.
- Van Wersch, A., Trew, K., Turner, I. 1992. Post-Primary School Pupils'interest In Physical Education: Age And Gender Differences. *British Journal of Educational Psychology*, 62(1), 56-72.
- Varol, R., Varol, S., Türkmen, M. 2017. Bartın Üniversitesinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Spora Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi. *International Journal of Cultural and Social Studies*, 316-329.
- Yanık, M., Çamlıyer, H. 2015. Ortaöğretim 9. Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutumları İle Okula Yabancılaşma Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi. *Uluslararası Spor, Egzersiz ve Antrenman Bilimi Dergisi*, 1(1), 9-19.
- Yapıcı, E. C. 2021. Z Kuşağında Yer Alan Ortaokul Öğrencilerinin Boş Zamanlarında Spora Yönelik Tutumlarının İncelenmesi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Danışman: Doç. Dr. AYTEKİN ALPULLU.
- Yetim, A. 2014. *Sosyoloji ve Spor*. Ankara: Berikan Yayınevi,.
- Yıldırım, M., Ilgar, E. A., Uslu, S. 2018. Lise Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Journal of Turkish Studies*, 13(27), 1711-1727.
- Yıldız, G., Bilgin, E., Korur, E. N., Yüksel, Y., Demirhan, G. 2019. Orta Okul Öğrencileri İçin Fiziksel Aktivite Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 30(2), 63-73.
- Yılgin, A., Öztürk, H., Alpullu, A. 2018. Motivational Factors That Play a Role In The Engagement Of Athletes In The Field Of Athletics. *European Journal of Physical Education and Sport Science*, 4(4).